

ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙ

©Коваль Н.І., Шматковська Т.О., 2015

В умовах ринкової економіки функціонування та розвиток підприємств значною мірою обумовлені ефективною роботою їхнього інноваційного механізму, а також ефективністю реалізованих нововведень. Саме тому у сучасний період швидкого розвитку продуктивних сил інновації є головною рушійною силою динамічного розвитку суспільного виробництва. Це обумовлює актуальність та необхідність дослідження сутності інновацій та постійне вдосконалення понятійного апарату щодо них.

На сьогодні питання ролі інновацій в економічній системі, аналіз проблем інноваційного розвитку економіки посіли одне з провідних місць у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних економістів і учених. До них, передусім, належать праці Шумпетера Й., Санто Б., Хартмана В. Д., Твісса Б., Перлакі Г., Менсфілда Е., Фостера Р., Друкера П., Ніксона Ф., Хаберланда Ф., Яковець Ю.

Як вітчизняній, так і світовій літературі властива багатогранність поглядів на сутність поняття «інновація».

Інновація - це винятково важлива для сьогодення економічна категорія. Уперше цей термін використав відомий австрійський економіст Й.А. Шумпетер у своїй роботі «Кон'юнктурні цикли» (1939) [5].

Савченко О. вважає, що інновація – це процес створення, поширення й використання засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувались по-іншому [4].

На думку Санто Б., інновація – це такий суспільно-техніко-економічний процес, який через практичне використання ідей та винаходів приводить до створення кращих за своїми якостями виробів, технологій та дає прибуток (у разі, коли інновація орієнтована на економічний зиск), її поява на ринку може принести додатковий дохід [3, с. 11].

Попова О. розуміє інновацію як цілеспрямований і керований процес внесення змін в освітню практику шляхом створення, розповсюдження та освоєння нововведень [4].

Класифікація інновацій за різними групами не тільки конкретизує структуру об'єкта, а й виявляє в ньому проблемні зв'язки. Вітчизняні та зарубіжні дослідники, висловлюють широке коло думок щодо структури сукупності інновацій, складу та характеристики класифікаційних ознак.

Необхідно розглянути найважливіші ознаки, які лежать в основі відомих класифікацій. Так, у вітчизняній та зарубіжній літературі їхня кількість перевищує двадцять, але це свідчить лише про те, що здебільшого підмінюються поняття загальної типологічної ознаки характеристикою їх видових відмінностей усередині типологічних груп [1, с.31].

Вважаємо, що оптимальною є класифікація інновацій, яка наведена Захарченком В. І., Корсікової Н. М., Меркуловим М. М. (таблиця 1) [2, с. 21-23].

Таблиця 1

Підходи до класифікації інновацій

Класифікаційна ознака	Вид інновацій
1	2
За сферою діяльності підприємства	Інновації на вході в підприємство як систему
	Інновації на виході з підприємства
	Інновації структури підприємства
За змістом діяльності	Технологічні
	Виробничі
	Економічні
	Торгівельні
	Соціальні
	Управлінські

За інтенсивністю інноваційних змін	Інновації нульового порядку
	Інновації першого порядку (кількісна зміна)
	Інновація другого порядку (перегрупування чи організаційні зміни)
	Інновації третього порядку (адаптаційні зміни)
	Інновації четвертого порядку (новий варіант)
	Інновації п'ятого порядку (нове покоління)
	Інновації шостого порядку (новий «вид»)
	Інновації сьомого порядку (новий «рід»)
За рівнем сприйняття	Абсолютна новизна
	Відносна новизна
	Умовна новизна
	Суб'єктивна новизна
За причинами виникнення	Реактивні
	Стратегічні

Підтримуємо думку вчених, що вважають таку класифікацію найбільш оптимальною, оскільки вона показує, походження потреби в інновації, інтенсивність з якою вона впроваджується та як її сприймають. Тобто виникає можливість відслідкувати джерело потреби в інноваціях, шляхи їх формування та кінцевий результат.

Отже, в нинішніх умовах господарювання впровадження інновацій розглядається як один із шляхів підвищення конкурентоздатності товарів, що виготовлюються, підтримки високих темпів розвитку і рівня прибутковості. Внаслідок використання інновацій суттєво змінюються кількісні та якісні характеристики сфер виробництва та споживання, прискорюється економічний розвиток, забезпечується інтенсифікація виробництва. Комплексний аналіз літературних джерел надав змогу виявити найсуттєвіші, на нашу думку, класифікаційні ознаки інновацій та представити їх узагальнену класифікацію, яка дозволить не лише усвідомити їх роль у розвитку суспільства, але й оцінити ефективність та спрямованість інноваційного процесу, встановити зв'язки між різними типами інновацій, визначити перспективність майбутніх інновацій, а також створити економічні механізми й організаційні форми управління інноваційною діяльністю.

1. Антонюк Л.Л. *Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації* : монографія [Текст] / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. - К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.

2. Захарченко В.І. *Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. навч. посіб [Текст]* / В. І. Захарченко.– К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.

3. Краснокутська Н.В. *Інноваційний менеджмент : навч. посібник [Текст]* / Н. В. Краснокутська – К. : КНЕУ, 2003. - 504 с.

4. Тверезовська Н.Т., Шарата Н.Г. *Роль інновацій у розбудові вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]*. – Режим доступу:

6. nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pedalm/texts/2012_14/018.pdf

6. Хомік В.В. *Теоретичні дослідження інноваційної активності регіону [Електронний ресурс]*. – Режим доступу:

7. nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_5/26.pdf